

Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași
Centrul de Studii Biblico-Filologice «Monumenta linguae Dacoromanorum»
Institutul de Filologie Română «A. Philippide», Iași
Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România

organizează

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
«EXPLORĂRI ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ ROMÂNEASCĂ ȘI EUROPEANĂ»
Ediția a III-a
Iași, 30 mai -1 iunie 2013

În consens cu una dintre directivele centrale ale politicii culturale a Uniunii Europene – studierea și valorificarea patrimoniilor culturale locale, regionale și naționale – organizatorii își propun ca lucrările Simpozionului să ofere un cadru de dezbatere multidisciplinară și interdisciplinară în jurul problematicii complexe legate de editarea, traducerea, interpretarea, circulația și receptarea textelor sacre în limba română și în alte limbi moderne, precum și de locul acestora în culturile europene. Ne propunem să inițiem un dialog cu colegii din alte țări, în scopul relevării locului tradiției biblice românești în cadrul tradiției biblice europene, precum și al cunoașterii progreselor cercetării în domeniu în alte spații culturale. Simpozionul se va desfășura în cadru plenar și pe secțiuni.

SECȚIUNI

I. Nicolae Milescu Spătarul – traducător al Bibliei în limba română. Prima versiune românească a Vechiului Testament în context european

Începând cu anul 2011, în cadrul Centrului de Studii Biblico-Filologice «Monumenta linguae Dacoromanorum» al Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași se desfășoară, în paralel cu proiectul *MLD*, proiectul *Prima traducere românească a Septuagintei, operă a lui Nicolae Milescu (Ms. 45 BAR Cluj). Ediție critică, studii* (finanțat de CNCS/ IDEI/ PCE 1578/ 2011-2014.). Principalul obiectiv al acestuia este editarea științifică, într-un context interdisciplinar, cu mijloace și metode moderne, a unui text din secolul al XVII-lea, de importanță majoră pentru cultura românească, versiunea românească integrală a Vechiului Testament din limba greacă, realizată de cunoscutul cărturar Nicolae Milescu Spătarul, versiune folosită, după ce a fost supusă la două revizii succesive, la realizarea Bibliei de la București (1688). Textul este un manuscris chirilic de 914 pagini (Ms. 45 de la Biblioteca Academiei Române, Cluj-Napoca). Produsul final al cercetării îl constituie textul integral, în transcriere fonetică interpretativă a Ms. 45, însoțit de studii filologice, lingvistice și de aparatul critic necesar.

În acest context, dedicăm o secțiune a simpozionului «Explorări în tradiția biblică românească și europeană» problematicii primei traduceri a Vechiului Testament în limba română și recepției sale în epocă și în posteritate, propunând următoarele teme de discuție:

- Nicolae Milescu Spătarul. Biografie (originile, educația, activitatea politică în Țările Române, periplusuri europene). Contextul cultural istoric și confesional al elaborării versiunii «Milescu» a Vechiului Testament. Reviziile succesive.
- Raportul textual al versiunii milesciene cu tradiția textuală biblică anterioară. Raportul textual cu textul tipărit la 1688. Raportul textual cu Ms. 4389 BAR (versiunea «Panoneanul»).

- Raportul textual cu originalele traducerii (grec, slavon, latinesc). Principii și tehnici ale traducerii. Literalismul. Erori sau aproximații de traducere. Semnificația notațiilor marginale.
- Studiu lingvistic: particularități ale textului (fonetică și grafie, lexic, morfologie, sintaxă).
- Prelucrarea informatizată a textului.

II. Problematika filologică

- Editarea, informatizarea și digitalizarea textelor sacre. Critică de text și paleografie.
- Textul biblic ca reper în studiul diacronic al limbii. Lexicologie și semantică biblică. Frazeologie biblică. Onomastică biblică.
- Traduceri parțiale ale Bibliei, mai puțin cunoscute: cărți biblice și fragmente păstrate în mss. miscelane din secolele al XVI-lea – al XVII-lea și raportul lor textual cu versiunile românești cunoscute.
- Interferențe și delimitări stilistice: varietățile biblică, liturgică și teologic-sapientțială ale stilului bisericesc. Rolul Bibliei de la București (1688) în crearea stilului bisericesc românesc în secolele al XVIII-lea – al XIX-lea.

III. Problematika traductologică

- Tipologia traducerilor biblice. Literalism și interpretare liberă. Teorii ale traducerii și aplicații ale acestora în traducerea textului sacru.
- Sursă unică vs. sursă multiplă. «Originalele» Bibliei – tradiții textuale diferite reflectate în traducerile românești.
- Relații între versiuni biblice succesive: Tetraevanghelul de la Sibiu (1551-1553), Tetraevanghelul lui Coresi, Praxiul coresian (sec. al XVI-lea) și Noul Testament de la Bălgrad (1648); Biblia de la București (1688), Biblia de la Blaj (1795) și edițiile Șaguna (1858), Filotei (1854-1856), Biblia de la 1914; versiunile Cornilescu etc.
- Instrumente de lucru ale traducătorilor Bibliei din toate epocile: lexicoane, dicționare, concordanțe, ediții critice, versiuni auxiliare etc.

IV. Hermeneutică biblică

- Opțiuni și condiționări confesional-teologice (dogmatice, canonice, eclesiologice, cultice etc.). Cenzură teologică, cenzură politică.
- Tradiția patristică — reper și criteriu de interpretare a textelor sacre.
- Biblia în cadrul polisistemului literar eclezial: relații și determinări între textul sacru și iconografia eclezială, literatura cultică, iconografie, literatura exegetică și omiletică etc.

V. Istoria receptării textelor sacre

- Inserția, prelucrarea și stilizarea citatului biblic în literatura română sau universală.
- Circulația versiunilor românești ale Bibliei. Referiri și evaluări istorice la textele principalelor versiuni biblice românești: Biblia de la București, Biblia de la Blaj etc. Raporturi textuale (preluare, «diortosire», adaptare etc.) între diferite versiuni biblice.
- Locul Bibliei în cultura română. Motive, simboluri, structuri și personaje biblice.
- Interferențe culturale și mentalități în receptarea textelor sacre. Aspecte antropologice, sociologice, politice sau filosofice ale receptării textelor sacre.

Specialiștii interesați să participe la simpozion sunt rugați să transmită organizatorilor titlul și rezumatul comunicării, completând **formularul de înscriere** on-line atasat la adresa:

<http://consilr.info.uaic.ro/~mld/monumenta/simpozionMLD.html>

până la data de **15 ianuarie 2013**. Acceptul de participare va fi transmis individual participanților până la data de **30 ianuarie 2013**.

Lucrările simpozionului vor fi editate de către organizatori într-un volum publicat la Editura Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași. Indicațiile tehnoredacționale vor fi comunicate participanților ale căror contribuții vor fi reținute spre publicare. Limbile oficiale ale simpozionului sunt româna, engleza și franceza.

Taxa de participare (180 de lei) va acoperi cheltuielile de organizare curente și editarea volumului simpozionului. Aceasta va fi plătită după acceptarea (**30 ianuarie 2013**) de către organizatori a comunicării și va fi depusă în următorul cont bancar: numele beneficiarului: Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România; contul

IBAN: RO72BRDE240SV57759112400; numele bancii: BRD, Agenția Copou, Bd. Carol I, nr. 8, Iași, cu mențiunea, pentru simpozionul Explorări. O copie scanată a chitanței va fi expediată organizatorilor la adresa simpozionmld2013@gmail.com.

Organizatorii pot media, la cererea participanților, rezervarea, contra cost, a unei camere în Hotelul Gaudeamus al Universității «Alexandru Ioan Cuza», în limita locurilor disponibile.

COMITETUL ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. Eugen Munteanu (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași, președinte)

Prof. univ. dr. Andrei Pleșu (Colegiul «Noua Europă», București)

Prof. univ. dr. Gheorghe Chivu (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Ioana Costa (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Rodica Zafiu (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Mihai Moraru (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Mihaela Paraschiv (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași)

Cercet. șt. I dr. Gabriela Haja (Institutul de Filologie Română «A. Philippide», Iași)

Dr. Dragoș Bahrim (Seminarul Teologic Liceal Ortodox «Sf. Vasile cel Mare», Iași)

Conf. univ. dr. Wilhelm Tauwinkl (Universitatea din București)

COMITETUL DE ORGANIZARE:

Prof. univ. dr. Eugen Munteanu

CS dr. Ana Catană-Spenchiu

CS III dr. Mioara Dragomir

CS dr. Ana-Maria Gînsac

CS dr. Maria Moruz

CS dr. Sabina Rotenștein

CS dr. Mădălina Ungureanu

Secretariatul simpozionului: simpozionmld2013@gmail.com

Persoană de contact: CS dr. Ana Catană-Spenchiu (Tel.: 0747028467)